

מדינת ישראל
משרד החינוך

ראמ"ה
הרשות הארצית
למידה והערכה בחינוך

המזכירות הפדגוגית

עברית

מחווון לכיתה ד

נוסח א | נוסח ב

חינוך חרדי

543125

הנחיות כלליות לבדיקת המבחן

לפניכם מחוון למבחן אסי"ף בעברית. במחוון הנחיות הן לבודקי המבחן החיצוני המשתמשים במערכת ההקלדה, הן לבודקי המבחן הפנימי המשתמשים בכלי לחישוב ציונים.

- הנחיות ייחודיות לבודקי המבחן החיצוני כתובות לצד הסמל .
- **בצד ימין** של כל עמוד כתוב מספר השאלה בנוסח א של המבחן, **ובצד שמאל** של כל עמוד כתוב מספר השאלה הזהה בנוסח ב של המבחן (ראו דוגמה בשאלה 1 במחוון).
- בשאלות סגורות שבהן סדר המסיחים שונה בשני הנוסחים, התשובה בנוסח א כתובה **בצד ימין**, והתשובה בנוסח ב על השאלה הזהה כתובה **בצד שמאל** (ראו דוגמה בתשובה על שאלה 4 במחוון).
- אם אין תשובה או נראה כי לא ניסה התלמיד לענות על שאלה או ענה תשובות כגון "לא יודע", צייר ציור או העתיק הוראות, ישאירו בודקי המבחן הפנימי את התא הנוגע לציון השאלה ריק.

 בודקי המבחן החיצוני יקלידו "לא ענה".

שאלות פתוחות:

- דוגמאות הכתובות בגופן **כתב יד** הן דוגמאות מקוריות של תשובות תלמידים, והן מובאות בלשונם.
- חלק מהדוגמאות או מההנחיות להערכה כתוב בין סוגריים. הכתוב בין סוגריים אינו חייב להיות בתשובת התלמיד.
- אין להפחית נקודות בשל שגיאות כתיב או בשל ניסוח שגוי, אלא אם כן מצוין אחרת.
- תשובות שיש בהן מידע עודף:
- אם המידע העודף שגוי כל התשובה שגויה, אלא אם כן מצוין אחרת.
- אם המידע העודף אינו שגוי אין להפחית נקודות למרות המידע העודף, אלא אם כן מצוין אחרת.
- אם המידע העודף הוא העתקה בלתי מושכלת (למשל העתקה גורפת של פסקה, העתקה של חלקי משפט מהטקסט לפני התשובה או אחריה), כל התשובה שגויה.

- במבחן החיצוני יש משבצות המיועדות לבודק, והן נמצאות בצד השמאלי של השאלות הפתוחות.
- **בודקי המבחן החיצוני** יכתבו את הציון של כל סעיף בשאלה פתוחה במשבצת המתאימה, ולאחר מכן יקלידו את הציון במערכת ההקלדה.
- שאלות כתיבה נבדקות פעמיים – פעם בהבנת הנקרא (תוכן) ופעם בהבעה בכתב (מבנה ולשון). לצד שאלות אלו מופיעים שני ריבועים. בודקי המבחן החיצוני יכתבו את ציון התוכן בריבוע העליון, ואת ציון הכתיבה בריבוע התחתון, שלצידו מופיעה גם האות "כ".

שאלות רב-ברירה:

- בודקי המבחן הפנימי יעריכו את תשובת התלמיד לפי המחוון ויקלידו את הציון המתאים.

 בודקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

- אם סימן התלמיד כמה תשובות, יקלידו בודקי המבחן הפנימי את הציון 0.

 בודקי המבחן החיצוני יקלידו "סימון מרובה".

הערכת איכות הכתיבה של התלמיד – לבודקי המבחן הפנימי

איכות הכתיבה של התלמיד מוערכת בשאלה 8 ובשאלה 23. מומלץ להעריך את איכות הכתיבה גם לפי התרשמות כללית מיכולת הכתיבה של התלמיד, כלומר לפי איכות הכתיבה שלו בתשובות על שאר השאלות הפתוחות במבחן.

כדי להעריך את איכות הכתיבה יש לבדוק את הרכיבים האלה: את הלכידות, את אוצר המילים, את משלב הלשון, את התקינות התחבירית והמורפולוגית (התאם במין ובמספר, נטיות פעלים, כתיב), את סימני הפיסוק (חוץ מהסימן פסיק) ואת היקף הטקסט.

אפשר להעריך את איכות הכתיבה באופן **הוליסטי** לפי הרמות האלה: כתיבה מיטבית, כתיבה ברמה בינונית, כתיבה ברמה נמוכה.

כמו כן אפשר להעריך את איכות הכתיבה גם באמצעות המחווון של משימת הכתיבה הפנימית (המשימה היא המשך של המבחן הזה).

בואו נשחק

נוסח א

שאלה 1

הבנת הנקרא: בחינה והערכה של רכיבי תוכן, מבנה ולשון מטרת השאלה: להעריך את עמדתו של כותב הטקסט.

2 נק' תשובה (1): כותב הטקסט בעד משחקים.

0 נק' כל תשובה אחרת

בודקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

נוסח ב

שאלה 1

שאלה 2

שאלה 2

הבנת הנקרא: הבנת המשמעות הגלויה

מטרת השאלה: לזהות רעיונות המוצגים בטקסט במפורש.

3 נק' התשובה היא משחק הדמקה, וההסבר מבוסס על גיל, על מורכבות המשחק או על כך שהמשחק מסייע לפתח יכולות חשיבה, לדוגמה:

- דמקה כי רק אדולף שיוצא לשחק משחקים בזה
- דמקה כי זה משחק מורכב יותר
- דמקה כי זה אולי לפתח את החשיבה של
- דמקה כי זה משחק קופסה (ההסבר מתייחס למורכבות המשחק)
- דמקה כי כל המשחקים האחרים משחקים כשהם קטנים (ההסבר מבוסס על גיל, על דרך השלילה)

הערה: אם התלמיד לא ענה על סעיף א', אבל ציין את משחק הדמקה כיוצא דופן באופן מפורש בסעיף ב', והנימוק שלו נכון, תשובתו תיחשב נכונה.

2 נק' התשובה היא בובות או קוביות או שהתלמיד לא ציין מהו המשחק יוצא הדופן, וההסבר מבוסס על אחד הנימוקים שלעיל, לדוגמה:

- בובות כי קוביות ודמקה הם באישה קופסה (ההסבר מתבסס על כך שבמשחקי קופסה רבים יש קוביות, ומשחקי קופסה הם משחקים מורכבים)
- בובות בגלל שדמקה וקוביות זה משחקי חשיבה ובובות לא צריק לחשוב ולפתח את האוח כמו דמקה וקוביות בובות לא צריק לחשוב (ההסבר מתבסס על מורכבות המשחק)

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה שבה התלמיד בחר את משחק הדמקה אבל ההסבר שלו שגוי או חסר, לדוגמה:

- דמקה כי זה משחק שמתאים לבנים (הסבר אינו מהטקסט)
- בובות כי בובות לא מפתח משהו. למשל דמקה מפתח חשיבה יצירתית. קוביות מפתחות מוטוריקה עדינה. וכו'... (הסבר אינו מהטקסט)
- קוביות אנחנו בוכרים לשחק עם המשחקים מורכבים יותר

שאלה 3

שאלה 3

הבנת הנקרא: הבנת המשמעות הגלויה

מטרת השאלה: לזהות רעיונות המוצגים בטקסט במפורש.

3 נק' התשובה היא אחת מהאפשרויות האלה:

1. תשובה הכוללת התייחסות להכללות המוצגות בטקסט, לפיהן הפתרון הוא לשתף פעולה עם אחרים, להקשיב לרעיונות של אחרים, לוותר לאחרים או למצוא פתרונות שיהיו טובים לכולם, לדוגמה:

- **שישתפו ביניהם בעולם**
- **להקשיב לרעיונות של אחרים**
- **ללווה לאחרים**
- **למצוא פתרונות שיהיו טובים לכולם**

2. תשובה הכוללת התייחסות לדוגמה המוצגת בטקסט, לפיה אפשר להחליט שכל אחד מחברי

הקבוצה ימלא את התפקיד לפי תור, לדוגמה:

- **אפשר שכל אחד מחברי הקבוצה ימלא את התפקיד לפי תור במהלך המחקר**
- **שכולם ימלא את התפקיד בזמן המחקר** (משתמע מכך שכל אחד מחברי הקבוצה ימלא את התפקיד גם אם לא צוין התור)

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- **לשחק מסחק אחר שכלם רוצים בהתה יודעה שהם יהנו**
- **לפעמים אנשים משחקים לא רוצים דברים כאלה בדיוק ויש כאלה שפועלים.**
(התשובה חוזרת על הכתוב בשאלה במילים אחרות)
- **מחליטים בצורה הקובעת** (ההסבר אינו מהטקסט)

שאלה 4

שאלה 4

הבנת הנקרא: הבנת המשמעות הגלויה

מטרת השאלה: לזהות רעיונות הכתובים בטקסט במפורש.

תשובה (4)

2 נק' תשובה (2): סבלנות

0 נק' כל תשובה אחרת.

בודקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

שאלה 5 סעיף א

שאלה 5 סעיף א

הבנת הנקרא: הבנת המשמעות המשתמעת מטרת השאלה: להבין למי המאזכר רומז או למה הוא רומז במשפט נתון.

2 נק' התשובה היא משחק הזיכרון, לדוגמה:

● *למישחק הזיכרון*

● *משחק לקרון*

0 נק' כל תשובה אחרת.

שאלה 5 סעיף ב

שאלה 5 סעיף ב

הבנת הנקרא: הבנת המשמעות המשתמעת מטרת השאלה: להבין למי המאזכר רומז או למה הוא רומז במשפט נתון.

2 נק' תשובה המתייחסת למשימות, לדוגמה:

● *למשימות*

● *למשימות קשות*

● *למשימות עם מחולף למשחק*

● *למשימות בבית או בבית הספר*

0 נק' כל תשובה אחרת.

שאלה 6

הבנת הנקרא: הבנת המשמעות הגלויה

מטרת השאלה: לזהות רעיונות הכתובים בטקסט במפורש.

שאלה 6

4 נק' תשובה המתייחסת לשלוש מבין הסיבות הבאות:

- המשחק מהנה ומשעשע.
 - המשחק עוזר לנו לפתח יחסים טובים עם אחרים **או** המשחק מלמד אותנו לשתף פעולה עם אחרים.
 - המשחק מלמד אותנו לוותר לאחרים.
 - המשחק מפתח את החשיבה שלנו **או** המשחק מפתח את הזיכרון שלנו.
 - המשחק מלמד אותנו להתגבר על קשיים **או** המשחק מאפשר לנו לחוות הצלחה במשימות קשות **או** המשחק גורם לנו להאמין שנצליח במשימות קשות גם בחיים **או** המשחק מלמד אותנו להתאזר בסבלנות.
- לדוגמה:

- 1. *אנחנו מאהבים וצוחקים ונהנים* (סיבה זו מתייחסת להנאה ולשעשוע)
- 2. *כי הוא עוזר לזיכרון שלנו* (סיבה זו מתייחסת לפיתוח יכולות חשיבה)
- 3. *כי זה עוזר לנו לדעת איך לוותר לאחרים* (סיבה זו מתייחסת לווייתור לאחרים)
- 1. *פיתוח יחסים טובים עם אחרים*
- 2. *פיתוח יכולות חשיבה*
- 3. *התגברות על קשיים*

(תשובה זו מתקבלת כנכונה אף על פי שהיא העתקה של כותרות המשנה)

הערה: אם בשני סעיפים מוצגות סיבות המתייחסות לאותו נושא, הסעיף השני, ייחשב שגוי.

3 נק' התשובה מתייחסת רק לשתיים מבין הסיבות שהוצגו לעיל, והסיבה הנוספת חסרה או אינה מהסיבות שהוצגו לעיל, לדוגמה:

- 1. *יש משחקים שמאמדים אותנו להתגבר על קשיים*
- 2. *יש משחקים שמאמדים אותנו לפתח יחסים טובים עם הזולת*
- 3. *יש משחקים שמאמדים אותנו לפתח פצולה עם אחרים* (הסיבות המוצגות בסעיפים 2 ו-3 מתייחסות לאותו נושא – פיתוח יחסים טובים עם אחרים, ולכן נספרות כסיבה אחת).

1 נק' התשובה מתייחסת רק לאחת מבין הסיבות שהוצגו לעיל, והסיבות הנוספות חסרות או אינן מהסיבות שהוצגו לעיל, לדוגמה:

- 1. *מפתח את החשיבה*
- 2. *תכנון ולקרון* (הסיבות המוצגות בסעיפים 1 ו-2 מתייחסות לאותו נושא – פיתוח יכולות חשיבה, ולכן נספרות כסיבה אחת)
- 3. *אנחנו מאהבים את השירים שלנו* (סיבה זו אינה מופיעה בטקסט כתרומה של המשחק)

0 נק' כל תשובה אחרת.

שאלה 7

שאלה 7

הבנת הנקרא: בחינה והערכה של רכיבי תוכן, מבנה ולשון
מטרת השאלה: להעריך את המטרה של חלקים בטקסט.

תשובה (3)

2 נק' תשובה (2): להדגים איך משחקים תורמים לנו.

0 נק' כל תשובה אחרת.

בדקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד. ✓

השאלה הזאת נבדקת פעמיים – פעם בהבנת הנקרא (תוכן) ופעם בהבעה בכתב (מבנה ולשון).

שאלה 8

שאלה 8

הבנת הנקרא: פרשנות, עיבוד ויישום

מטרת השאלה: לשלב בין ידע אישי, חוויות והתנסויות ובין משמעויות שבטקסט.

3 נק' התשובה כוללת את **שלושת** הרכיבים הבאים: (1) ציון המשחק שהתלמיד ויתר בו, (2) הסבר מדוע הוא ויתר במשחק או תיאור האירוע שבו הוא ויתר ו(3) תיאור של רגשות שהתעוררו בעקבות הוויתור, לדוגמה:

- **כשהלכנו לחופש הגדול, שיחקנו בעושים כסף. ושאציה תורי רציתי שהחומי נפלה במשחק בבית כלא. בהתחלה לא רציתי לותר. אחר כך קשרציתי את החומי עצובה כל כך אז ביתרתי והיתי בימקומה בבית הכלא. ושרציתי את אחומי שמחה. היה לי שמח שהיתי בבית הכלא רק ביגלל שהחומי הייתה שמחה!** (יש ציון של המשחק שהתלמידה ויתרה בו – "שיחקנו בעושים כסף"; התשובה כוללת הסבר לויתור – "קשרעיתי את החומי עצובה כל כך אז ביתרתי"; יש תיאור של רגשות לאחר הוויתור – "היה לי שמח שהיתי בבית הכלא רק ביגלל שהחומי הייתה שמחה!")

- **למשל שיחקנו מונפול ואני רציתי להיות ריאשונה ואם אחומי, ורציתי לותר לה ליפני שויתרתי הרגשתי עצוב כי אני רציתי להיות ריאשונה אבל אחרי שויתרתי הרגשתי טובה שויתרתי ויש לי מצווה.** (יש ציון של המשחק שהתלמידה ויתרה בו – "למשל שיחקנו מונפול"; יש תיאור של האירוע שבו התלמידה ויתרה – "ואני רציתי להיות ריאשונה וגם אחומי"; יש תיאור של רגשות לאחר הוויתור – "אחרי שויתרתי הרגשתי הרגשה טובה שויתרתי ויש לי מצווה".)

2 נק' התשובה כוללת רק **שניים** מבין הרכיבים שהוצגו לעיל, לדוגמה:

- **הרגה עצמי וויתרתי במשחק, זה היה קצת קשה ואבאס אבל... ידעתי שזה מיצוה** **לותר, כמובן ליפצמיס אמא ואבא שלי אמרו לי לותר בזמן הזאה הייתי עצובה** **אבל אני חיבת לקבד ולישמוצ לאבא ואמא לכולס זה קשה לותר!!!!** (חסר ציון של המשחק שהתלמידה ויתרה בו, יש הסבר מדוע היא ויתרה – "ידעתי שזה מיצוה לותר, כמובן ליפעמים אמא ואבא שלי אמרו לי לותר", יש תיאור של רגשות לאחר הוויתור – "זה היה קצת קשה ומבאס", "בזמן הזאה הייתי עצובה").

- **פצט אני ואחומי קבלנו בפלה מסבתה שלי ואחתי אהבד לה הפפלה ואמא שלי אמרה לי לבתר לה והיה לי קשה לבתר ואמא שלי אמרה שאיט אני היכי לה היא תקנה לי אוד אחד ובתרתי לאחומי וארגשתי שמחה** (חסר ציון של המשחק שבו התלמידה ויתרה, אבל יש הסבר לויתור ויש תיאור של הרגשות לאחר הוויתור).

- **הזיכרון כי זה עושה הרגשה טובה** (יש ציון של המשחק שהתלמיד ויתר בו, אבל אין הסבר לויתור או תיאור האירוע שבו התלמיד ויתר. יש תיאור של ההרגשה לאחר הוויתור).

1 נק' התשובה כוללת רק רכיב אחד מבין הרכיבים הבאים: הסבר מדוע התלמיד ויתר במשחק או תיאור האירוע שבו הוא ויתר או תיאור של רגשות שהתעוררו בעקבות הויתור, ובתשובה לא מצוין מהו המשחק שבו התלמיד ויתר, לדוגמה:

● *שהיתי צריחה לאחר אבא הרגשתי וידתי שיש לי איצבה בשמיים.* (חסר ציון של המשחק

שהתלמידה ויתרה בו, יש הסבר לויתור "אבל הרגשתי וידתי שיש לי מיצבה בשמיים" וחסר תיאור של רגשות לאחר הויתור).

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה הכוללת רק את ציון שם המשחק בו ויתר.

הבעה בכתב

מטרת השאלה: לכתוב כהלכה תשובה על שאלה.

בשאלה הזאת יש לבדוק רק את איכות הכתיבה (התוכן נבדק בתשובה על שאלה 8), גם אם התלמיד קיבל 0 בתשובה על שאלה 8.

כדי להעריך את איכות הכתיבה יש לבדוק את הרכיבים האלה: את הלכידות, את אוצר המילים, את משלב הלשון, את התקינות התחבירית והמורפולוגית (התאם במין ובמספר, נטיות פעלים, כתיב), את סימני הפיסוק (חץ מהסימן פסיק), את היקף הטקסט ואת כתיבתו כיחידת שיח עצמאית.

יש לבדוק את איכות הכתיבה באופן **הוליסטי**.

✓ **בודקי המבחן החיצוני** יכתבו את ציון השאלה בחלק הנוגע לשימוש הבודק (במבחן) במשבצת שלצד האות כ.

5 נק' הכתיבה מיטבית, לדוגמה:

- **פעם אחת שחקנו במחנה ואז אחותי נפלה על ציר שלי והייתה צריכה לעזר לי כסף. ראיתי שהיא מאוד עצובה, לכן אמרתי שתזרוק את הקובייה שוב פעם. כשוויתרתי הרגשתי שמחה מכך שציתי מצוה ולכשיו אחותי שמחה (בתשובה יש שימוש תקין בסימני פיסוק; יש שימוש בקשר לוגי מתאים של סיבה ותוצאה "ראיתי שהיא מאוד עצובה, לכן הסכמתי שתזרוק את הקובייה מחדש"); יש שימוש בתיאורי זמן "פעם אחת", "כשוויתרתי").**

3 נק' הכתיבה ברמה בינונית, לדוגמה:

- **פעם אני ואחותי קבלנו מפלה מסכנת שלי ואחותי צהבד לה הפלה ואמא שלי אמרה לי לבתר לה והיה לי קשה לבתר ואמא שלי אמרה שאיך אני היי לה היא תקנה לי אוד אחד ובתרתי לאחותי וארגשתי שמחה (אין שימוש במילות קישור [למעט המילה "אם"]; אין שימוש בסימני פיסוק; יש שימוש עודף ב-' החיבור; יש שגיאות כתיב רבות [סבתה, עהבד, לבתר, היי, אוד, ארגשתי]).**

1 נק' הכתיבה ברמה נמוכה, לדוגמה:

- **לדואמה במשחק דואינו הנ שאספתי אכל הנ אחותי לקחה לי והרגשתי מאוד אצובה כהתי ליכעוס הליה והנ ויתרתי לה והיא הצרה לי (התשובה כתובה בשפה דבורה – "בהתי ליכעוס עליה", "הז שאספתי הכל הז אחותי לקחה לי"; יש שגיאות כתיב רבות – "הז", "אצובה", "בהתי", "הגרה", "הליה"; אין שימוש במילות קישור; אוצר מילים מצומצם – "שאספתי הכל" במקום "כשאספתי את הקוביות / את החלקים / את האבנים").**

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות אחת התשובות האלה:

- תשובה קצרה שיש בה 3-4 מילים, ואי אפשר להעריך אותה.
- תשובה שבה הכתוב משובש מאוד.
- תשובה שבה כל הכתוב מועתק מהסיפור או מהטקסט.

שאלה 9

לשון

מטרת השאלה: לזהות יחסי משמעות בין מילים (מילים נרדפות).

שאלה 10

תשובות (1) (3)

5 נק' בתשובה מסומנים **שני** הזוגות האלה בלבד:

(2) עוזרים – מסייעים

(5) תחושה – הרגשה

2 נק' בתשובה מסומן **אחד** הזוגות שלעיל, והזוג האחר חסר או אינו מהזוגות שלעיל.

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה ובה מסומנים יותר משני זוגות.

שאלה 10

לשון

מטרת השאלה: לקרוא לפי סימני ניקוד.

3 נק' התשובה נכונה **בשלושת** הסעיפים.1 נק' התשובה נכונה רק **בשני** סעיפים.0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה הנכונה רק **באחד** הסעיפים.

שאלה 11

סעיף 1

התשובה הנכונה: **רָבִים**תשובה **שגויה**: כל תשובה אחרת.

סעיף 2

התשובה הנכונה: **חֶלֶק**תשובה **שגויה**: כל תשובה אחרת.

סעיף 3

התשובה הנכונה: **לְפָתַח**תשובה **שגויה**: כל תשובה אחרת.

✓ **בודקי המבחן החיצוני** יקלידו 1 בכל אחד מהסעיפים אם התשובה נכונה, ויקלידו 0 אם התשובה אינה נכונה.

שאלה 9

שאלה 11

לשון

מטרת השאלה: להמיר פעלים בזמן עתיד לזמן עבר.

5 נק' התשובה נכונה **בשלושת** הסעיפים.

3 נק' התשובה נכונה רק **בשני** סעיפים.

1 נק' התשובה נכונה רק **באחד** הסעיפים.

0 נק' כל תשובה אחרת.

הערה: אם מילה כתובה בשגיאת כתיב, התשובה שבסעיף שגויה.

סעיף 1

התשובה הנכונה: הזמנתי

הערה: גם התשובה "היזמנתי" תיחשב תשובה נכונה.

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת.

סעיף 2

התשובה הנכונה: התמסרנו

הערה: גם התשובה "היתמסרנו" תיחשב תשובה נכונה.

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת.

סעיף 3

התשובה הנכונה: קראה

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת.

בודקי המבחן החיצוני יקלידו 1 בכל אחד מהסעיפים אם התשובה נכונה, ויקלידו 0 אם התשובה אינה נכונה.

הסוד של סבא

שאלה 12

שאלה 12

הבנת הנקרא: הבנת המשמעות הגלויה

מטרת השאלה: לזהות יחסים לוגיים (תכלית) מפורשים בטקסט.

2 נק' תשובה המתייחסת לכך שהקשר היה דרוש לילדים כדי לקבל את הכדור שנפל בחצרו של השכן, לדוגמה:

- כי נופל תמיד להם הכדור לחצר של הזקן
- שהחזיר להם את הכדור
- "כאשר אנו משחקים בכדור, קורה שהכדור נופל בחצרו של הסבא. או אז קוראים אנו פנימה: "סבא, סבא! הכדור נפל בחצר שלך", וסבא יוצא אל החצר ולזרק את הכדור חזרה אלינו."

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- לפעם יתאו לפחת איתו למספר
- וסבא לא כהש כלל כשרא זאת להפך
- כי היה צועק אליהם
- שכול יום ראש חודש היה מספר להם סיפורים

שאלה 13

שאלה 13

הבנת הנקרא: הבנת המשמעות הגלויה

מטרת השאלה: לזהות יחסים לוגיים (סיבה ותוצאה) מפורשים בטקסט.

2 נק' תשובה המתייחסת לכך שהסבא נהג ללכת עם מזוודות, לדוגמה:

- מוטם שכל יום ויום הוא יוצא מביתו ובידיו שתי מזוודות

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- ילדי כיתה א' בבית ספרנו מתארים אותו: "הסבא עם המזוודות"

שאלה 14

שאלה 14

הבנת הנקרא: בחינה והערכה של רכיבי תוכן, מבנה ולשון מטרת השאלה: לזהות את דמות המספר בסיפור.

תשובה (2)

3 נק' תשובה (1): אחד הילדים בכיתה.

0 נק' כל תשובה אחרת.

✓ **בודקי המבחן החיצוני** יקלידו את מה שסימן התלמיד.

שאלה 15

שאלה 15

הבנת הנקרא: הבנת המשמעות המשתמעת מטרת השאלה: לפרש מילה הנתונה בהקשר (אפשר להיעזר בהקשר כדי לענות על השאלה).

תשובה (4)

4 נק' תשובה (3): הפתעה.

0 נק' כל תשובה אחרת.

✓ **בודקי המבחן החיצוני** יקלידו את מה שסימן התלמיד.

שאלה 16

שאלה 16

הבנת הנקרא: הבנת המשמעות המשתמעת מטרת השאלה: להבין רעיונות ברורים אף שאינם מוצגים בטקסט במפורש.

תשובות (2) (5)

5 נק' בתשובה מסומנות **שתי** המצוות האלה בלבד:

(1) גמילות חסדים

(3) ביקור חולים

2 נק' בתשובה מסומנת מצווה **אחת** מהמצוות שלעיל, והמצווה הנוספת חסרה או אינה מהמצוות שלעיל.

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה ובה מסומנות יותר משתי מצוות.

שאלה 17

שאלה 17

הבנת הנקרא: הבנת המשמעות המשתמעת

מטרת השאלה: לפרש ביטוי הנתון בהקשר (אפשר להיעזר בהקשר כדי לענות על השאלה).

תשובה (1)

3 נק' תשובה (3): הבין.

0 נק' כל תשובה אחרת.

בודקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד. ✓

שאלה 18

שאלה 18

הבנת הנקרא: הבנת המשמעות המשתמעת

מטרת השאלה: להבין רעיונות ברורים אף שאינם מוצגים בטקסט במפורש.

תשובה (3)

3 נק' תשובה (4): כי הילדים רצו שיוסף יוכל להשתתף במסיבה.

0 נק' כל תשובה אחרת.

בודקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד. ✓

שאלה 19

שאלה 19

הבנת הנקרא: הבנת המשמעות המשתמעת

מטרת השאלה: להבין רעיונות ברורים אף שאינם מוצגים בטקסט במפורש.

תשובה (2)

4 נק' תשובה (1): שלא יתאשפזו בבית החולים.

0 נק' כל תשובה אחרת.

בודקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד. ✓

שאלה 20

שאלה 20

הבנת הנקרא: הבנת המשמעות הגלויה

מטרת השאלה: לארגן מחדש פרטי מידע הכתובים בטקסט במפורש.

5 נק' המשפטים ממספרים לפי סדר התרחשות האירועים בסיפור כפי שמפורט להלן:

- 3 יוסף הבין מהו סודו של השכן.
- 1 המורה סיפר שהוא מזמין את השכן למסיבת ראש החודש.
- 4 החברים הגיעו לבקר את יוסף.
- 5 מסיבת ראש החודש התקיימה בבית החולים.
- 2 יוסף נפצע ונלקח לבית החולים.

3 נק' המשפטים ממספרים כפי שמפורט להלן (החלפה בין 3 ל-4):

- 4 יוסף הבין מהו סודו של השכן.
- 1 המורה סיפר שהוא מזמין את השכן למסיבת ראש החודש.
- 3 החברים הגיעו לבקר את יוסף.
- 5 מסיבת ראש החודש התקיימה בבית החולים.
- 2 יוסף נפצע ונלקח לבית החולים.

0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 21

הבנת הנקרא: פרשנות, עיבוד ויישום

מטרת השאלה: לאפיין דמויות לפי הכתוב בטקסט.

שאלה 21

3 נק' התשובה מתייחסת ל**שתיים** מבין הדוגמאות הבאות:

- השכן החזיר לילדים את הכדור שנפל בחצרו **או** היה עוזר להם.
- השכן לא כעס כשהילדים חיקו אותו.
- השכן איחל לילדים שיהיו בריאים **או** שלא יזדקקו למזוודותיו **או** קרא להם "שובבים שכמותכם".
- השכן חיך אל הילדים **או** היה נחמד לילדים.

לדוגמה:

1. *שכל בעצם שהכדור נתקו הוא מבי לזהם אותו*2. *לא כעס עליהם שהם חיקו אותו אלא רק חיך ואז אמר "שתיהו בריאים"*2 נק' התשובה מתייחסת רק לדוגמה **אחת** מבין הדוגמאות שלעיל.

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות דוגמה מסוף הסיפור, לדוגמה:

1. *ודרכו מתקיימת הקשר שלנו עם האיש הזקן*2. *הילדים הבינו שהזקן משמח ואומץ חסד ציט מיזוודות אלה כי הוא מחלק אותם*

לילדים הנימצאים בבית החולץ (המעשה המתואר בתשובה אינו לקוח משורות 1-14 אלא מהמשך הסיפור).

שאלה 22

הבנת הנקרא: פרשנות, עיבוד ויישום

מטרת השאלה: לגבש תובנות בנוגע ליחסים בטקסט.

3 נק' התשובה מלאה בשני הסעיפים, לפי הפירוט שלהלן:

סעיף 1: תשובה העוסקת ביחס של צחוק ולעג כלפי השכן או יחס כללי לא יפה כלפי השכן וגם כוללת הסבר ליחס הזה.

סעיף 2: תשובה העוסקת ביחס של הערכה או אהבה כלפי השכן או הבנה של מעשי החסד שלו או יחס כללי יפה כלפי השכן וגם כוללת הסבר ליחס הזה.

לדוגמה:

● סעיף 1: **3 חקו אליו וחיכו אותו עם המינודות**

סעיף 2: **הצירכו את הקנ ואמרו לו תודה על הממתקים**

2 נק' התשובה כוללת תשובה מלאה באחד הסעיפים וגם תשובה כללית ללא פירוט או הסבר בסעיף השני, לדוגמה:

● סעיף 1: **לא כול כק יפה** (ההסבר ליחס כלפי השכן חסר)

סעיף 2: **הבין שהוא עושה מתן כסתר**

הערה: אין חשיבות למספר הסעיף בו התשובה כללית.

1 נק' התשובה כוללת תשובה כללית ללא פירוט או הסבר בשני הסעיפים או תשובה מלאה באחד הסעיפים ותשובה חסרה בסעיף השני, לדוגמה:

● סעיף 1: **התייחסו אליו לא יפה** (תשובה כללית ללא הסבר)

סעיף 2: **התייחסו אליו יפה** (תשובה כללית ללא הסבר)

● סעיף 1: **יתיכסו על הסבא לא אמר יפה באלף שהם לא ידו**

שהוא עושה חסדים כל כך יקרים, למח חולמים לכן לא יתיכסו

אליו כל כך יפה (תשובה מלאה)

סעיף 2: (תשובה חסרה)

הערה: אין חשיבות למספר הסעיף בו התשובה חסרה.

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

● סעיף 1: **לא ידעו מה היה לסבא במלודות.**

סעיף 2: **כן ידעו מה היה לסבא במלודות.**

שאלה 22

השאלה הזאת נבדקת פעמיים – פעם בהבנת הנקרא (תוכן) ופעם בהבעה בכתב (מבנה ולשון).

שאלה 23

שאלה 23

הבנת הנקרא: פרשנות, עיבוד ויישום

מטרת השאלה: לגבש עמדה בנוגע לאירועים, לרגשות ולמערכות יחסים בסיפור.

4 נק' התשובה כוללת את שני ההיבטים הבאים: התייחסות לאירוע בסיפור (השכן החזיר לילדים את הכדור, המורה בישר לילדים שהשכן יתארח בכיתה במסיבת ראש החודש, יוסף נפל מהגג, יוסף פגש את השכן בבית החולים, מסיבת ראש החודש התקיימה בבית החולים) ובנוסף תיאור רגשותיו או מחשבותיו של יוסף, לדוגמה:

● אני יוסף רוצה להגיד לך תודה רבה על הדברים שהבנת לי בבית החולים זה שימח אותי מאוד גם את הלב שלי אני מרגיש שזה דבר לי להחליט במהירות ממש תודה רבה (יש התייחסות לאירוע שקרה בסיפור – השכן הביא ליוסף ממתקים בבית החולים ובנוסף יש התייחסות לרגשות של יוסף – התרגש ושמח מהמעשה של השכן).

● תודה שבאת לבקר אות כשצצתי את הרגל שלי ותודה שתמיד הבאת לי את הכדור כשהוא על גלגל שלי ואכפת לך מילדי שלי מרגישים טוב כאן. (יש התייחסות לאירועים שקרו בסיפור – השכן ביקר את יוסף בבית החולים וגם החזיר לו את הכדור כשהוא עף לבית של השכן ובנוסף יש התייחסות לרגשות של יוסף – רגש של הודיה).

הערה: גם מילים המביעות רגש של סליחה, של הודיה ושל הערכה (למשל "סליחה", "תודה" ו"כל הכבוד") יתקבלו כתיאור רגשותיו או מחשבותיו של יוסף.

2 נק' תשובה המתייחסת לאירוע שקרה בסיפור או לרגשותיו ומחשבותיו של יוסף, לדוגמה:

● שצרתה לי ואתה לבקר אותי בבית החולים ונתתה לי דברי מתיקה וכל הזמן שפף לני הכדור בביתך החזרתה לנו את זה ולא כעסתה (יש התייחסות לאירועים שקרו בסיפור. אין התייחסות לרגשות של יוסף).

● אני לא יצא את זה שום מצטרף על זה נכון שזה לא מתאים (יש התייחסות לרגשות של יוסף – "מצטרף על זה". אין התייחסות מפורשת לאירועים שקרו בסיפור).

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

● אני לא יצא את זה שום אני רוצה שתיסלף לי תודה לכה סבא תודה מיאני יוסי (אין התייחסות מפורשת לאירועים שקרו בסיפור. בנוסף, אין התייחסות לרגשות של יוסף).

● נתתי שני ילקטים בידים והתנדדו מצד אל צד (העתקה מן הטקסט שאינה רלוונטית לשאלה).

בשאלה הזאת יש לבדוק רק את איכות הכתיבה (התוכן נבדק בתשובה על שאלה 23), גם אם התלמיד קיבל 0 בתשובה על שאלה 23.

כדי להעריך את איכות הכתיבה יש לבדוק את הרכיבים האלה: את הלכידות, את אוצר המילים, את משלב הלשון, את התקינות התחבירית והמורפולוגית (התאם במין ובמספר, נטיות פעלים, כתיב), את סימני הפיסוק (חוץ מהסימן פסיק), את היקף הטקסט, את כתיבתו כיחידת שיח עצמאית ואת ההתאמה למשימה: כתיבת מכתב (כתיבה לנמען בגוף שני).

יש לבדוק את איכות הכתיבה באופן **הוליסטי**.

✓ **בודקי המבחן החיצוני** יכתבו את ציון השאלה בחלק הנוגע לשימוש הבודק (במבחן) במשבצת שלצד האות כ.

5 נק' הכתיבה מיטבית או טובה, לדוגמה:

- הכרתי אותך עוד לפני שנפצתי, אבל לא ידעתי מה היא גדולתך ומעלתך. כעת אחרי המקרה שקרה (הפציעה) הבנתי הכל. סבא, אני מודה לך על הדאגה שלך כלפי.
- מצריך מאוד ומוקיר (שימוש באוצר מילים עשיר – גדולתך, מעלתך, מוקיר; שימוש מתאים במילות קישור – "אבל"; שימוש בתיאורי זמן – "כעת"; שימוש מתאים בסימני פיסוק – סוגריים, נקודה).

3 נק' הכתיבה ברמה בינונית, לדוגמה:

- אני יוסף רוצה להגיד לך תודה רבה על הדברים שהבנת לי בבית החולים זה שיאח אותי מאוד גם את הלב שלי אני מרגיש שזה גרם לי להחליט במהירות ממש תודה רבה (התשובה כתובה כיחידה אחת ללא סימני פיסוק; שימוש בשפה דבורה – "ממש תודה רבה", "רוצה להגיד לך"; פתיחה שלא מתאימה למכתב – "אני יוסף").

1 נק' הכתיבה ברמה נמוכה, לדוגמה:

- אני לא יעשה את זה שוב אני רוצה שתיסלף לי תודה לכה סבא תודה מיאני יוסי (התשובה קצרה מדי; אין שימוש בסימני פיסוק; שגיאות דקדוקיות – "אני לא יעשה את זה"; שגיאות כתיב – "תיסלף", "לכה").
- יוסף הרגיש לא טוב שהאר כק והסה אז אחר לסבא סליכה (היקף הטקסט מצומצם, התשובה אינה כתובה כמכתב לנמען בגוף שני; התשובה אינה מקושרת כהלכה; יש שגיאות כתיב רבות).

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות אחת התשובות האלה:

- תשובה קצרה שיש בה 3-4 מילים, ואי אפשר להעריך אותה.
- תשובה שבה הכתוב משובש מאוד.
- תשובה שבה כל הכתוב מועתק מהסיפור או מהטקסט.

שאלה 24

לשון

מטרת השאלה: לזהות את הדומה והשונה בין שני פעלים.

5 נק' התשובה נכונה בארבעת הסעיפים.

לא נכון	נכון	
	✓	דוגמה
	✓	סעיף 1
✓		סעיף 2
✓		סעיף 3
	✓	סעיף 4

לא נכון	נכון	
	✓	דוגמה: שתי המילים כתובות בזמן עבר.
✓		1. שתי המילים מאותו השורש.
	✓	2. שתי המילים מציינות משמעות דומה.
	✓	3. שתי המילים הן פעלים.
✓		4. שתי המילים כתובות בלשון נקבה.

3 נק' התשובה נכונה רק בשלושה סעיפים.

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה נכונה בשני סעיפים או בסעיף אחד.

✓ בודקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד בכל אחד מהסעיפים.

שאלה 26

שאלה 25

לשון

מטרת השאלה: לזהות מילים מאותו השורש.

5 נק' בתשובה מסומנות שלוש המילים האלה בלבד:

(1) שיחקנו

(2) משחקייה

(5) משחקים

3 נק' בתשובה מסומנות שתיים מהמילים שלעיל, והמילה השלישית חסרה או אינה מהמילים שלעיל.

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה שבה מסומנות יותר משלוש מילים.

שאלה 26 סעיף א'

לשון

מטרת השאלה: להפיק פועל מתאים לפי ההקשר במשפט.

1 נק' התשובה הנכונה: יספר

0 נק' כל תשובה אחרת.

הערה: אם המילה כתובה בשגיאות כתיב, התשובה שגויה.

שאלה 25 סעיף ב'

שאלה 26 סעיף ב'

לשון

מטרת השאלה: להפיק פועל מתאים לפי ההקשר במשפט.

1 נק' התשובה הנכונה: מטפסים

0 נק' כל תשובה אחרת.

הערה: אם המילה כתובה בשגיאות כתיב, התשובה שגויה.

שאלה 25 סעיף ג'

שאלה 26 סעיף ג'

לשון

מטרת השאלה: להפיק פועל מתאים לפי ההקשר במשפט.

1 נק' התשובה הנכונה: כתבה.

0 נק' כל תשובה אחרת.

הערה: אם המילה כתובה בשגיאות כתיב, התשובה שגויה.

שאלה 25 סעיף א'

מחווון למבחן בעברית

כיתה ד | נוסח א | נוסח ב | חינוך חרדי

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבחנים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.